

**Erziehungsdirektion
des Kantons Bern**

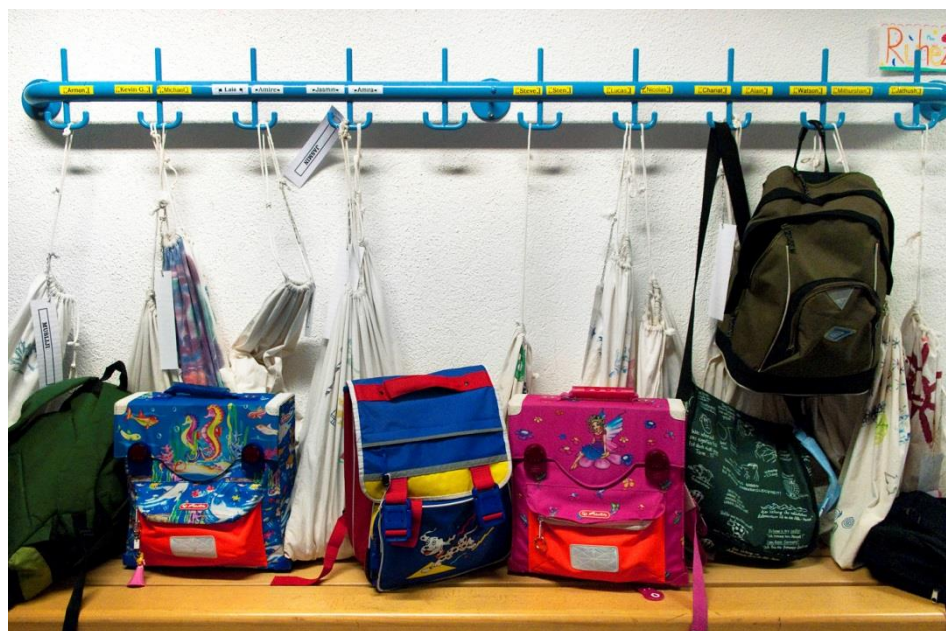
Amt für Kindergarten,
Volksschule und Beratung

**Direction de
l'instruction publique du
canton de Berne**

Office de l'enseignement
préscolaire et obligatoire, du
conseil et de l'orientation

Szkoła podstawowa w kantonie Berno (Bern)

**Informacje dla rodziców
niemieckojęzyczna część kantonu**

Słowo wstępne

Szanowni Rodzice!

W pierwszych latach nauki przedszkole i szkoła wprowadzają do życia naszych pociech najważniejsze treści. Dzieci w tym wieku odkrywają fascynujący świat, w którym wspólnota tworzona wraz z ich koleżankami i kolegami klasowymi odgrywa istotną rolę w ich egzystencji.

Dla mnie zawsze najważniejsze będzie dobro dziecka, jego relacja z prowadzącymi zajęcia dydaktyczne i zaufanie rodziców, jakim obdarzają szkołę. Pozytywne i ukierunkowane na przyszłość partnerstwo pomiędzy szkołą i rodzicem stanowią bazę dla dalszego szkolnego rozwoju dzieci. Taka harmonia jest dla mnie niezwykle istotna.

Bernhard Pulver, dyrektor ds. wychowawczych

Jako rodzice możecie Państwo w znacznym stopniu przyczynić się do sukcesu Państwa dziecka i towarzyszyć mu w jego dalszej, szkolnej drodze życiowej, otaczając go troską i opieką. W niniejszej broszurze przygotowaliśmy istotne informacje, które pozwolą na zapoznanie się z naszym systemem szkolnictwa.

Znajdziecie tu Państwo między innymi odpowiedzi na następujące pytania:

- Jak funkcjonuje system w zakresie szkoły obowiązkowej?
- Czego oczekuje się od rodziców?
- Co mogę zrobić, aby moje dziecko dobrze czuło się w szkole i uzyskiwało pozytywne wyniki nauczania?

Osoby prowadzące zajęcia dydaktyczne i dyrekcja szkoły Państwa dziecka chętnie udzielą informacji na wszelkie nurtujące Państwa pytania. Zwracamy uwagę także na naszą stronę internetową www.erz.be.ch, prezentację internetową gminy i szkoły Państwa dziecka.

Życzymy Państwa dziecku i Państwu jako rodzicom przyjemnego okresu przedszkolnego i szkolnego.

Bernhard Pulver
Dyrektor ds. wychowawczych kantonu Berno
(Bern)

1	Krótkie informacje dotyczące najważniejszych kwestii	3
	Uwagi ogólne	3
	Rok szkolny i ferie	3
	Plan lekcji	3
	Zapewnienie opieki w ciągu dnia (szkoła dzienna)	4
	Zadania domowe	4
	Absencje i zwolnienia	4
	Oferta uzupełniających zajęć dydaktycznych i pozalekcyjnych	5
	Zdrowie	5
2	Szkoła podstawowa	6
	Cele i organizacja	6
	Przedszkole	6
	Szkoła podstawowa (1. - 6. klasa)	6
	Przejęcie ze szkoły podstawowej do szkoły średniej pierwszego stopnia	7
	Szkoła średnia pierwszego stopnia (7. - 9. klasa)	7
	Nowo przybywające dzieci i młodzież	8
3	Po szkole podstawowej	9
	Możliwości kształcenia	9
	Podstawowe wykształcenie zawodowe	9
	Licea	9
	Rozwiązania pośrednie	9
	Dalsze informacje	9
4	Rodzice i szkoła podstawowa	10
	Współpraca	10
	Obustronne informowanie	10
	Tłumaczenie	10
	Ważne decyzje	10
	Współdziałanie	10
5	Trudne sytuacje w szkole podstawowej	11
	Postępowanie w trudnych sytuacjach	11
	Środki podejmowane w razie problemów dotyczących dyscypliny	11
6	Trudne sytuacje wychowawcze	11
	Porady osób wykwalifikowanych	11
7	Role rodziców w sukcesie szkolnym	12
	Okazywanie zainteresowania	12
	Motywowanie i wspieranie	12
	Język i własne doświadczenia	12
	Ustalanie zasad korzystania z nowych mediów	12
8	Glosariusz	14

Informacja

Kanton Berno (Bern) składa się z części niemiecko- i francuskojęzycznej. Informacje podane w niniejszej broszurze odnoszą się do niemieckojęzycznej części kantonu. Istotne pojęcia w języku niemieckim wyróżniono zielonym pismem.

1 Krótkie informacje dotyczące najważniejszych kwestii

Uwagi ogólne

Allgemeines

- Obowiązkowy okres nauki w szkole trwa z reguły 11 lat. Dzieci rozpoczynają uczęszczanie do przedszkola w wieku czterech lat. Po okresie obowiązkowej nauki szkolnej młodzież wybiera dwu-, trzy- lub czteroletnią szkołę dalszego kształcenia, albo w szkole zawodowej lub w liceum.

	Szkoła średnia drugiego stopnia Sekundarstufe II Kształcenie zawodowe lub liceum	2 - 4 lat
Szkoła podstawowa Volksschule	Szkoła średnia pierwszego stopnia (7. - 9. klasa) Sekundarstufe I obligatoryjna - Zajęcia na dwóch do trzech różnych poziomach wymagań - Przygotowanie do wyboru zawodu	3 lata
	Szkoła podstawowa (1. - 6. klasa) Primarstufe obligatoryjna - W 5. i 6. klasie okres przejściowy Przydział do różnych poziomów wymagań dla szkoły średniej I stopnia	6 lat
	Przedszkole Kindergarten obligatoryjne, początek w wieku 4 lat	2 lata

- Wszystkie dzieci i młodzież mają prawo do bezpłatnego nauczania przedszkolnego i szkolnego w miejscu ich przebywania. Gmina przekazuje bezpłatnie uczennicom i uczniom pomoce naukowe i materiały szkolne.
- Nauka odbywa się zasadniczo na zasadach koedukacyjnych. Dla obydwu płci ustalono takie same cele dydaktyczne.
- Publiczna szkoła podstawowa pod względem wyznaniowym jest neutralna. W rozumieniu zasad kształcenia ogólnego i wychowania w tolerancji w stosunku do osób o innych poglądach i reprezentujących inne wyznania w trakcie zajęć uwzględnia się różne tematy z zakresu wielu religii. W społeczeństwie uznającym religię chrześcijańską w trakcie zajęć celebrowane są obyczajnie związane ze świętami chrześcijańskimi, takimi jak np. święta Bożego Narodzenia. Zachowana jest swoboda wyznaniowa wszystkich dzieci i młodzieży oraz ich rodziców.
- Obok szkoły podstawowej dostępne są także szkoły prywatne. Wymagają one uzyskania zezwolenia dyrekcji ds. wychowawczych, a uczęszczanie do nich jest odpłatne.

- Dzieci i młodzież z ograniczeniami fizycznymi lub umysłowymi uczęszczają w miarę możliwości do szkoły podstawowej lub szkoły specjalnej, odpowiadającej ich zapotrzebowaniom. Informacje dotyczące odpowiednich możliwości dydaktycznych i wsparcia (także dla dzieci poniżej czwartego roku życia) dostępne są w punkcie poradnictwa wychowawczego w Państwa regionie:
www.erez.be.ch/erziehungsberatung

Rok szkolny i ferie

Schuljahr und Schulferien

Rok szkolny rozpoczyna się w połowie sierpnia i kończy na początku lipca. Okres nauki dla dzieci i młodzieży wynosi 38 lub 39 tygodni w ciągu roku. Ferie szkolne rozdzielone są na cały okres roku szkolnego.

Ferie jesienne we wrześniu, październiku:
trzy tygodnie

Ferie zimowe w grudniu, styczniu: dwa tygodnie

Ferie sportowe: jeden tydzień

Ferie wiosenne w kwietniu: dwa tygodnie

Ferie letnie (wakacje) w lipcu, sierpniu: pięć tygodni

Dokładne daty rozpoczęcia i zakończenia ferii oraz dni świątecznych, wolnych od nauki, można uzyskać w Państwa gminie.

Plan lekcji

Stundenplani

Lekcje prowadzone są od poniedziałku do piątku. Jedna lekcja trwa 45 minut. Przed południem prowadzone są co najmniej cztery godziny lekcyjne, rozpoczynające i kończące się o jednolitej porze (zajęcia blokowe). Po południu okres prowadzenia lekcji jest różny (dwie do czterech lekcji). W zależności od klasy jedno do czterech popołudni jest wolne od zajęć szkolnych. Po południu w środę na poziomie kształcenia obligatoryjnego (przedszkole i szkoła) nie ma lekcji. Plan lekcji Państwa dziecka na najbliższy rok szkolny podawany jest przez nauczyciela klasowego (wychowawcę klasy).

Państwa zadaniem jako rodziców jest dopilnowanie, aby Państwa dziecko uczęszczało na zajęcia zgodnie z planem lekcji. Poza godzinami lekcyjnymi i w drodze do szkoły Państwo jesteście odpowiedzialni za swoje dziecko.

Patrz także „Absencje i zwolnienia” (str. 4) i „Rodzice i szkoła” (str. 10).

Zapewnienie opieki w ciągu dnia (szkoła dzienna)

Tagesschule

Dzieciom, które przed zajęciami, w południe lub po zakończeniu zajęć wymagają **nadzoru**, gmina oferuje w przypadku wystarczającej liczby zainteresowanych opiekę w ciągu dnia (szkołę dzienną); zazwyczaj w pomieszczeniach szkoły podstawowej.

W ramach zajęć szkoły dziennej dostępne są trzy różne oferty:

- opieka przed rozpoczęciem lekcji
- opieka w południe wraz z wyżywieniem
- opieka popołudniowa po zakończeniu lekcji lub po południu, w dniach, w których nie odbywają się zajęcia popołudniowe

W ramach oferty zajęć w południe i po południu proponowana jest także pomoc przy odrabianiu zadań domowych. Rodzice mogą korzystać z proponowanych opcji zgodnie z zapotrzebowaniami. Zajęcia w ramach szkoły dziennej podlegają opłacie. Wysokość opłat uzależniona jest od dochodu, majątku i wielkości rodziny.

Bliższe informacje dotyczące oferty zajęć szkoły dziennej można uzyskać na stronie www.erz.be.ch/tagesschulen lub od wychowawcy klasy czy też dyrektorki szkoły.

Dalsze możliwości pozarodzinnej opieki na dziećmi (placówki dziennej opieki nad dziećmi, opiekunowie zajmujący się dziećmi we własnym domu itp.) dostępne są na stronie www.gef.be.ch > Familie

Zadania domowe

Hausaufgaben

Zadania domowe stanowią uzupełnienie do zajęć dydaktycznych. Zadania domowe pozwalają na zgłębienie lub przeciwiczenie treści stanowiących przedmiot lekcji. Należy zapewnić dziecku spokojne miejsce do pracy, aby mogło odrobić zadania domowe.

Zadania domowe powinny być tak skonstruowane, aby dzieci mogły je wykonać bez merytorycznej pomocy rodziców. W razie zaobserwowania, że Państwa dziecko nie umie samodzielnie odrobić

zadania domowego, prosimy o skontaktowanie się z nauczycielem.

Ocenianie

Beurteilung

Przynajmniej raz do roku na wszystkich poziomach nauczania prowadzona jest **rozmowa** pomiędzy nauczycielem klasowym i rodzicami. Podczas rozmowy poruszane są kwestie postępu w nauce, pracy i zachowania społecznego dziecka.

Dzieci klas 1. do 6. otrzymują na koniec roku szkolnego w formie pisemnej **ocenę postępów nauczania**. Prezentowana jest w niej opinia, dotycząca osiągnięcia celów nauczania z poszczególnych przedmiotów. Od 3. klasy osiągnięcia uczennic i uczniów podawane są także w postaci ocen szkolnych. Uczniowie i uczennice 7. do 9. klasy otrzymują pisemną ocenę postępów nauczania zawsze na koniec semestru. Oceniana jest praca i efekty uczenia się.

Skala ocen obejmuje oceny od 1 do 6 (6 = najlepsza ocena, mniej niż 4 = cele dydaktycznie nie zostały osiągnięte). Wystawiane są także oceny półkówek (np. 5.5 lub 4.5)

Szczegółowe informacje dotyczące ocen dostępne są w różnych wersjach językowych na stronie: www.erz.be.ch/beurteilung > Elterninformation

Absencje i zwolnienia

Absenzen und Dispensationen

- Jako rodzice jesteście Państwo odpowiedzialni za wysyłanie dziecka do przedszkola lub szkoły zgodnie z planem lekcji. Można ukarać rodziców, którzy w sposób zamierzony nie wysyłają dzieci do szkoły.
- Jako rodzice przekazujecie Państwo nauczycielowi powody nieobecności dziecka: przewidywalne **nieobecności** należy zgłaszać nauczycielowi z wyprzedzeniem. Nieprzewidywalne nieobecności należy - ze względów bezpieczeństwa - zgłaszać w miarę możliwości jak najszybciej.
- Nieobecności dziecka traktowane są jako usprawiedliwione, gdy ich powodem były sytuacje opisane poniżej: choroba lub wypadek dziecka, choroba lub śmierć w rodzinie, zmiana miejsca zamieszkania, wizyty u lekarza i stomatologa.
- Ilość usprawiedliwionych i nieusprawiedliwionych godzin lekcyjnych, na których zanotowano nieobecność dziecka, zaznaczana jest w ocenie postępów nauczania.

- W celu uzyskania **zwolnienia** należy cztery tygodnie wcześniej przedłożyć u dyrekcji szkoły pisemną prośbę o wyrażenie zgody, podając powody takiego zwolnienia. Zwolnienia mogą być uznawane w następujących przypadkach: świętowanie doniosłych świąt religijnych, istotne wydarzenia rodzinne, uczęszczanie na kurs rodzimego języka i kultury (**HSK**), uczestnictwo w praktykach w zakładach pracy, ułatwiające wybór zawodu.
- Rodzicom przysługuje prawo **do zwolnienia dziecka z maks. pięciu połówek dnia (zajęcia przedpołudniowe lub popołudniowe) w roku szkolnym.** W tych przypadkach nieuczestniczenia w zajęciach nie jest wymagane podanie powodów. Jeżeli chcecie Państwo skorzystać ze zwolnienia dziecka z zajęć przedpołudniowych/popołudniowych, należy poinformować o tym wcześniej odpowiedniego nauczyciela.

Oferta uzupełniających zajęć dydaktycznych i pozalekcyjnych

Bildungs- und Freizeitangebote

Obligatoryjne zajęcia szkolne uzupełnione są o **oferty zajęć fakultatywnych.** Szkoła proponuje zajęcia w zakresie muzyki i konstruowania oraz kursy i projekty wykraczające poza przedmioty szkolne.

W 7. do 9. roku szkoły prezentowana jest szersza oferta zajęć dodatkowych. Zajęcia fakultatywne nie oznaczają dla rodziców konieczności wnoszenia dodatkowych opłat.

Na **zajęciach rodzimego języka i kultury (HSK)** dzieci i młodzież, dorastające w otoczeniu wielojęzycznym, mogą poznawać i zgłębiać swój język ojczysty (język matki lub ojca) i poszerzać swoją wiedzę w zakresie kultury kraju pochodzenia matki lub ojca. Organizatorami takich zajęć są placówki utworzone przez przedstawicieli krajów pochodzenia rodziców lub prywatne stowarzyszenia. Korzystanie z oferty zajęć w tym zakresie wymaga częściowo wnoszenia opłat.

Więcej informacji oraz zestawienie ofert można znaleźć na stronie: www.erez.be.ch/hsk

Oferta zajęć sportowych i spędzania wolnego czasu dla dzieci i młodzieży prezentowana jest zazwyczaj przez prywatne stowarzyszenia i oparta jest na wolontariacie. Za uczestnictwo w ofertach takich stowarzyszeń pobierana jest z reguły składka roczna.

Wykwalifikowani nauczyciele regionalnej **szkoły muzycznej** oferują zajęcia w zakresie wielu instrumentów muzycznych. Zajęcia takie są płatne. Zestawienie dostępnych szkół muzycznych można znaleźć na stronie: www.vbms.ch > **Mitglieder**

Informacje dotyczące oferty sportowej i innych zajęć w zakresie spędzania wolnego czasu można uzyskać w Państwa gminie.

Zdrowie

Gesundheit / Santé

Dzieci w przedszkolu, oraz dzieci i młodzież w 4. i 8. klasie badane są przez **lekarza szkolnego** wyznaczonego przez gminę. Badanie takie jest obowiązkowe i bezpłatne. Jego zadaniem jest wykrycie nieprawidłowości zdrowotnych, dotyczących zwłaszcza narządu słuchu, wzroku i mowy, a także wad postawy i ruchu. Jeżeli w przypadku danego dziecka zaistnieje konieczność przeprowadzenia dalszych konsultacji lub leczenia, lekarz szkolny informuje o tym rodziców i omawia z nimi dalszą metodę postępowania.

Także stan uzębienia dzieci i młodzieży kontrolowany jest regularnie **przez szkolnego stomatologa.** Badanie takie także jest obowiązkowe i bezpłatne. Rodzice informowani są o konieczności leczenia. Koszty leczenia stomatologicznego ponoszą już sami rodzice. W szkole podstawowej wpajane są dzieciom zasady prawidłowej **pielęgnacji zębów.**

Prosimy o poinformowanie wychowawcy klasy o chorobach, na które cierpi Państwa dziecko lub o konieczności regularnego przyjmowania leków.

Informacje dotyczące tematu „dziecko & zdrowie”, podane w różnych wersjach językowych, dostępne są na stronie:

www.vbms.ch/ueber-uns/musikschulen/

2 Szkoła podstawowa

Cele i organizacja

Ziele und Organisation

Szkoła obowiązkowa (przedszkole i szkoła) pozwala dzieciom na zdobycie **wiedzy, umiejętności, nabycie wzorców zachowania i kompetencji w zakresie postępowania**, stworzenie im podstaw dla odnalezienia się w środowisku i społeczeństwie, umożliwienie im integracji, stworzenie podstaw rozwoju własnej, odpowiedzialnej osobowości oraz skuteczne przygotowanie do kształcenia zawodowego lub kolejnego etapu edukacyjnego.

Nauczyciele planują swoje zajęcia na podstawie **programów nauczania**, w których ustalono konkretne zadania dla poszczególnych faz szkoły obowiązkowej (przedszkola i szkoły).

W każdej gminie **komisje ds. szkolnictwa** ponoszą odpowiedzialność i nadzorują pracę przedszkoli i szkół. Na polecenie dyrekcji ds. wychowawczych **inspektoraty szkolne** sprawują nadzór kantonalny.

Rodzice wzywani są przez gminę do **zarejestrowania dziecka w przedszkolu**.

Przedszkole

Kindergarten

W przedszkolu dzieci uczą się **podczas zabawy** i bawią się **w trakcie nauki**. Uczą się poznawać lepiej samego siebie i wyrażać swoje odczucia, uczą się integracji w większych grupach dzieci i gromadzą doświadczenia dotyczące przebywania w określonym środowisku. Dzieci w przedszkolu wspomagane są w trakcie wszystkich faz rozwojowych i przygotowywane są do zajęć szkolnych. Wychowawca przedszkolny obserwuje i wspiera rozwój każdego dziecka w sposób ukierunkowany, a wyniki prowadzonej obserwacji omawia z rodzicami.

Dzieci, które w określonych zakresach wymagają **wsparcia specjalistycznego** (przykładowo w ramach rozwoju językowego lub motorycznego) wspomagane są przez dodatkowe osoby wykwalifikowane.

Z reguły dziecko uczęszcza do przedszkola przez okres dwóch lat. W zależności od stopnia rozwoju dziecka może ono **prześć na poziom szkoły podstawowej** także rok później lub zrealizować program nauczania pierwszej klasy w ciągu dwóch lat.

Dzieci wychowywane w otoczeniu wielojęzycznym, które w momencie przyścia do przedszkola w słabym stopniu opanowały porozumiewanie się (rozumienie i mówienie) w języku lokalnym, otrzymają dodatkowe wsparcie. **Dobra znajomość języka niemieckiego jest podstawowym czynnikiem późniejszych sukcesów szkolnych Państwa dziecka**. Z tego względu należy zwrócić szczególną uwagę, aby Państwa dziecko już od przedszkola bawiło się z innymi dziećmi i mogło przy tym uczyć się języka lokalnego. Prosimy o zapoznanie się z ofertą **zabaw i opieki nad dziećmi powyżej drugiego roku życia** oraz spotkań matek i ojców, grup zabaw lub ośrodków dziennej opieki nad dziećmi w Państwa gminie.

Patrz informacje dostępne w rozdziale „Rola rodziców w sukcesie szkolnym” (str. 12).

W niektórych gminach dzieci w przedszkolu i w pierwszych dwóch latach szkoły nauczane są wspólnie, w całości lub częściowo (bez podziału na wiek) (**Basisstufe** lub **Cycle élémentaire**).

Szczegółowe informacje dotyczące przedszkola dostępne są w różnych wersjach językowych na stronie:

www.erz.be.ch/elterninfo > Kindergarten

Szkoła podstawowa (1. - 6. klasa)

Primarstufe

W klasach od 1 do 6 uczennice i uczniowie ugruntowują podstawowe umiejętności w zakresie **czytania, pisania i liczenia**. Uzyskują wiedzę o środowisku i poznają techniki pracy. Często zajęcia z różnych przedmiotów obejmują zagadnienia charakterystyczne dla jednego tematu. Uczennice i uczniowie uczą się i pracują na własną rękę i samodzielnie.

Od 3. klasy uczennice i uczniowie w niemieckojęzycznej części kantonu rozpoczynają naukę **języka francuskiego jako języka obcego**, we francuskojęzycznej części kantonu naukę **języka niemieckiego**.

Od 2013 r. w obydwu częściach kantonu od 5. klasy wprowadzony został **język angielski**.

Klasa 5. i 6. jest okresem przejściowym, przygotowującym Państwa dziecko na przejście do **Sekundarstufe I** (klasa 7. - 9.) (patrz kolejna strona).

Dzieci, które mają problemy z osiągnięciem celów nauczania w poszczególnych zakresach dydaktycznych (język, ruch, uczenie się, uwaga),

mogą realizować indywidualnie ustalone cele nauczania lub mogą być wspomagane przez specjalnie wyszkolonych pracowników dydaktycznych.

Problemy dotyczące uczenia się dziecka wyjaśniane są za zgodą rodziców z jednostką specjalistyczną. Jednostka specjalistyczna ocenia, czy konieczne jest wprowadzenie **zajęć specjalnych**.

Zajęcia specjalne (Spezialunterricht) odbywają się w trakcie czasu lekcyjnego lub w grupach poza klasą. Oprócz tego w wielu gminach dzieci z trudnościami w nauce mają możliwość uczęszczania do **klasy specjalnej**. W klasie specjalnej (**Besondere Klasse**) jest mniejsza ilość uczennic i uczniów niż w klasie zwykłej, a lekcje prowadzone są przez nauczycieli posiadających specjalne wykształcenie, umożliwiające niesienie pomocy osobom z trudnościami w nauce.

Także **dla wyjątkowo uzdolnionych uczennic i uczniów** dostępna jest oferta specjalna. Uczestnictwo w zajęciach o poszerzonym programie nauczania także uzależnione jest od opinii jednostki specjalistycznej.

Przejście ze szkoły podstawowej do szkoły średniej pierwszego stopnia

Übertritt von der Primar- in die Sekundarstufe I

Okres przejściowy, przypadający na czas 5. i 6. klasy, ułatwia przejście Państwa dziecka ze szkoły podstawowej do szkoły średniej pierwszego stopnia.

Zajęcia w szkole średniej pierwszego stopnia (7. - 9. rok szkoły) są podzielone na dwa do trzech **różnych poziomów wymagań**. W przypadku 7. roku szkoły uczennice i uczniowie przydzielani są na podstawie ich osiągnięć edukacyjnych i ich oczekiwanego rozwoju szkolnego do jednego z różnych poziomów wymagań. Wychowawca klasy informuje dzieci i rodziców w piątej klasie o okresie przejściowym.

Patrz także „Szkoła średnia pierwszego stopnia” (str. 7) i „Po szkole podstawowej” (str. 9).

Informacje dotyczące oceniania w szkole podstawowej i przejścia do szkoły średniej pierwszego stopnia można znaleźć w różnych wersjach językowych na stronie:

www.erz.be.ch/beurteilung > Elterninformation

Szkoła średnia pierwszego stopnia (7. - 9. klasa)

Sekundarstufe I

W szkole średniej pierwszego stopnia uczennice i uczniowie nauczani są, zgodnie z ich osiągnięciami, na dwóch do trzech **różnych poziomach wymagań**.

Szkoła średnia pierwszego stopnia podzielona jest na klasy szkoły realnej (**Realklassen**) i klasy szkoły średniej (**Sekundarklassen**). W klasach szkoły średniej młodzież musi podjąć wyższym wymaganiom. W przypadku dobrych i bardzo dobrych wyników nauczania uczennice i uczniowie klas szkoły średniej mogą przygotowywać się do uczęszczania do szkół kolejnego stopnia kształcenia. Niektóre gminy prowadzą specjalne klasy szkół średnich (**spezielle Sekundarklassen**). Każda gmina samodzielnie decyduje, czy uczennice i uczniowie klas szkoły realnej i średniej uczęszczają na zajęcia całkowicie oddzielnie lub częściowo wspólnie.

Wsparcie w postaci zajęć specjalnych oraz klas specjalnych dostępne jest także w szkole średniej pierwszego stopnia.

Od uczennic i uczniów w szkole średniej pierwszego stopnia oczekuje się, iż będą one/oni podejmować się samodzielnej pracy, zarówno w grupach lub jako jednostki. Wiedza ogólna jest poszerzana i zgłębiana. Dodatkowo uczennice i uczniowie przygotowani są do wyboru zawodu lub kolejnego poziomu kształcenia. **Wybór zawodu (Berufswahl)** przez młodzież opiera się na indywidualnych zainteresowaniach, mocnych stronach i osiągnięciach szkolnych. Szkoła wspomaga ten istotny proces, oferując odpowiednią tematykę podczas zajęć. W procesie podejmowania decyzji przez młodą osobę uczestniczą rodzice, wychowawca klasy i instytucja poradnictwa zawodowego.

Wychowawca klasy odpowiednio wcześniej informuje młodzież i rodziców o konieczności wyboru zawodu i **wymaganiach oraz oczekiwaniach** związanych z **poszukiwaniem miejsca kształcenia**.

Patrz także „Po szkole podstawowej” (str. 9) i „Ocenianie” (str. 4).

Nowo przybywające dzieci i młodzież:

Neuzuziehende Kinder und Jugendliche

Informacje dotyczące możliwości uczęszczania do przedszkola i szkoły dla Państwa dziecka po przybyciu do nowego miejsca zamieszkania można uzyskać w gminie. Dziecko można zgłosić także bezpośrednio w kompetentnej jednostce dydaktycznej. Państwa dziecko podlega obowiązkowi szkolnemu, o ile przebywa na terenie Szwajcarii i pozostanie tutaj przez okres kilku miesięcy. Zapisanie dziecka do przedszkola i szkoły jest możliwe w trakcie całego roku szkolnego.

Nowo przybyte dzieci i młodzież po wysłuchaniu rodziców i przedłożeniu opinii dotychczasowych jednostek dydaktycznych (np. na podstawie dostępnych ocen) przydzielane są zgodnie z wiekiem i po uwzględnieniu zaliczonych lat szkolnych do odpowiedniej klasy (w szkole średniej pierwszego stopnia także do odpowiedniego poziomu wymagań). Pierwotny przydział przez dyrekcję szkoły jest prowizoryczny.

W przypadku dzieci i młodzieży nieposiadającej wiedzy w zakresie języka zajęć, a przydzielanych do klas powyżej czwartej, sensowne może okazać się powtórzenie roku szkolnego, ukończonego za granicą, aby umożliwić im nauczanie się języka, w którym prowadzone są lekcje i uzupełnienie różnic programowych.

Dzieci i młodzież nieposiadające umiejętności lub posiadające mniejsze umiejętności w zakresie języka, w którym prowadzone są lekcje, otrzymują dodatkowe wsparcie. Dodatkowe lekcje z języka niemieckiego [**Deutsch als Zweitsprache (DaZ)**] są bezpłatne i odbywają się w trakcie czasu nauczania w obrębie lub poza klasą.

Dzieci i młodzież nieposiadające umiejętności w zakresie języka wykładowczego szkolone są intensywnie w miastach i centrach regionalnych początkowo w ciągu dziecięciu tygodni w zakresie języka, w którym prowadzone są lekcje.

Uczestniczenie w zajęciach oferowanych przez stowarzyszenia sportowe, szkołę dzienną i zajęcia rodzimego języka i kultury (**HSK**) mogą wspomóc Państwa dziecko w **szybszej nauce nowego języka** i integracji z **nowym otoczeniem**.

Patrz także „Po szkole podstawowej” (str. 9).

3 Po szkole podstawowej

Możliwości kształcenia

Ausbildungsmöglichkeiten

Droga do określonego zawodu lub do kolejnego etapu kształcenia może przebiegać inaczej, niż Państwo sobie to wyobrażacie: inaczej niż było to wcześniej lub - jeżeli nie dorastaliście w Szwajcarii - inaczej niż w Państwa kraju ojczystym. Obecnie dostępnych jest przykładowo ponad 250 zawodów, których naukę można podjąć bezpośrednio po szkole podstawowej.

Dalsze kształcenie po zakończeniu obowiązkowej nauki jest bardzo istotne dla przyszłości Państwa dziecka: bez posiadania wykształcenia zawodowego lub ukończenia szkoły ponadpodstawowej znalezienie miejsca pracy i perspektywy w zakresie wynagrodzenia są mało obiecujące. Brak jest także możliwości dokończania i kariery.

Podstawowe wykształcenie zawodowe

Die Berufliche Grundbildung (Berufslehre)

Większa część młodzieży podejmuje naukę wybranego zawodu po zakończeniu obowiązkowego okresu nauczania w ramach podstawowego kształcenia zawodowego (nauka zawodu): w ciągu dwóch do czterech lat młodzież otrzymuje **praktyczne wykształcenie, ucząc się zawodu w zakładzie pracy**. Jednocześnie uczniowie uczęszczają dwa do trzech dni w tygodniu do szkoły zawodowej (**Berufsschule**), gdzie także przyswajają sobie wiedzę zawodową i pogłębiają wykształcenie ogólne. Pomiędzy uczniem, zakładem i szkołą zawodową podpisywana jest **umowa**. W obrębie niektórych zawodów istnieje także możliwość kształcenia wyłącznie w szkole [szkoła handlowa **Handelsmittelschule (HMS)** i **Lehrwerkstätten**].

Dzięki połączeniu nauki w zakładzie i w szkole młodzi ludzie po zakończeniu podstawowej szkoły zawodowej posiadają z reguły bardzo dobre perspektywy na rynku pracy. Dodatkowo po zakończeniu podstawowej szkoły zawodowej dostępne są wielorakie możliwości dalszego kształcenia.

W przypadku osiągnięcia bardzo dobrych wyników nauczania podczas i po zakończeniu podstawowego etapu kształcenia zawodowego można przystępować do matury (**Berufsmaturität**), co z kolei otwiera możliwości studiowania na wyższej uczelni (**Fachhochschule FH**).

Dalsze informacje dotyczące podstawowego kształcenia zawodowego dostępne są na stronie: www.erp.be.ch/berufsbildung

Licea

Die Mittelschulen

Liceum zawodowe [**Fachmittelschule (FMS)**] w trakcie trzyletniego okresu kształcenia przekazuje

wiedzę w zakresie takich dyscyplin życia jak zdrowie i wychowanie / zagadnienia socjalne.

Dla uzdolnionych uczennic i uczniów, posiadających duży potencjał w zakresie kształcenia, stworzono możliwość uczęszczania do **gimnazjum (Gymnasium)**. Nauka w gimnazjum rozpoczyna się w 9. roku szkoły i trwa cztery lata (przejdzie po 9. roku nauczania jest także możliwe). Gimnazjum oferuje szeroką wiedzę ogólnokształcącą, ukierunkowaną na odpowiednie specjalizacje. Świadectwo ukończenia (**Matura**) uprawnia do ubiegania się o miejsce (bez konieczności składania egzaminów) na wyższej uczelni (uniwersytet lub wyższa szkoła techniczna) lub wraz z roczną praktyką do ubiegania się o miejsce na wyższej uczelni zawodowej.

Dla **młodych osób nowo przybyłych** z innych kantonów lub z zagranicy, które chcą kontynuować kształcenie w gimnazjum, dostępny jest materiał informacyjny w różnych wersjach językowych:

www.erp.be.ch/aufnahmegym

Informacje dotyczące liceum zawodowego i gimnazjum dostępne na stronie:

www.erp.be.ch/mittelschulen

Rozwiązania pośrednie

Zwischenlösungen

Jeżeli wiedza szkolna lub umiejętności w zakresie języka wykładowczego Państwa dziecka na zakończenie 9. roku szkoły są niewystarczające do kontynuowania nauki w ramach kształcenia zawodowego istnieje możliwość ukończenia **10. roku nauczania, traktowanego jako przygotowanie do zawodu**. Taka oferta jest dostępna także dla **młodzieży nowo przybyłej**, w wieku pomiędzy 16 - 18 lat, nieposiadającej lub posiadającej niewielkie umiejętności w zakresie języka wykładowczego: www.erp.be.ch/bvs

W zakresie tych i innych rozwiązań pośrednich można uzyskać informacje od wychowawcy klasy Państwa dziecka lub w regionalnym centrum informacji zawodowej (**BIZ**).

Dalsze informacje

Weitere Informationen

Oprócz wspomnianych możliwości kształcenia po szkole podstawowej dostępne są jeszcze inne oferty.

Informacje w zakresie wyboru zawodu i dotyczące miejsc działania centrów informacji zawodowej (**BIZ**) znajdują się na stronie: www.erp.be.ch/berufsberatung

Informacje dotyczące wyboru zawodu, dostępne w różnych wersjach językowych, podane są na stronie: www.berufsberatung.ch/dyn/8188.aspx

Możliwości kształcenia po szkole podstawowej: Grafika www.erp.be.ch/berufsbildung

4 Rodzice i szkoła podstawowa

Współpraca

Zusammenarbeit

Rodzice i szkoła podstawowa zobowiązani są do współpracy na mocy ustawy. Współpraca powinna przebiegać na zasadach partnerskich. Punktem zasadniczym zawsze powinien być sukces szkolny i dobro dziecka.

Obustronne informowanie

Gegenseitige Information

Przedszkole i szkoła informują rodziców o istotnych zdarzeniach i zamierzeniach powiązanych z zajęciami (wydarzenia okazjonalne, wycieczki szkolne itp.) i o działalności szkoły (przydział do szkoły lub klasy, plan zajęć itp.). Takie informacje przekazywane są w formie pisemnej na **spotkaniach z rodzicami** i w trakcie **dni otwartych**. Oczekuje się, że w miarę możliwości **obydwoje rodziców** będzie uczestniczyć w takich spotkaniach. W przypadku, gdy żadne z obydwójga rodziców nie może uczestniczyć w spotkaniu, należy taki fakt zgłosić ustnie lub pisemnie osobie zapraszającej i dowiedzieć się o możliwość uzyskania informacji w innym terminie.

Przedszkole i szkoła informują regularnie rodziców o rozwoju (szkolnym) i zachowaniu dziecka: przynajmniej raz w ciągu roku szkolnego przewidziana jest **rozmowa z rodzicami** (rozmowa pomiędzy rodzicami uczennicy / ucznia i wychowawcą klasy) (patrz także „Ocenianie”, str. 4). Oczekuje się, że w miarę możliwości **obydwoje rodziców** będzie uczestniczyć w takim spotkaniu. Termin uzgadniany jest wraz z rodzicami.

Jeżeli rodzice mają poczucie, iż są niewystarczająco informowani o rozwoju i zachowaniu ich dziecka, mogą uzyskać wymagane informacje od wychowawcy klasy lub dyrekcji szkoły.

W porozumieniu z nauczycielem mogą podjąć decyzję o **uczestniczeniu w zajęciach** w klasie ich dziecka.

Prosimy o informowanie wychowawcy klasy o wydarzeniach, które mogą mieć wpływ na rozwój i możliwości w zakresie skupiania uwagi dziecka.

Patrz także „Absencje” (str. 4).

Tłumaczenie

Übersetzung

Istotne jest, abyście Państwo **rozumieli**, jakie kwestie omawiane są na spotkaniu z rodzicami lub podczas rozmowy z rodzicami. Ważną kwestią jest również fakt, abyście Państwo umieli zgłaszać **swoje problemy** i mogli **zadawać pytania**. Jeżeli Państwa znajomość języka jest jeszcze niewystarczająca, można poprosić inną dorosłą osobę o tłumaczenie przekazywanych treści. Zwłaszcza w trakcie rozmowy z rodzicami także szkoła może

zorganizować osobę, która będzie pełnić rolę tłumacza. Osoby proponowane przez szkołę, tłumaczące przebieg rozmowy, są osobami neutralnymi, wykształconymi w zakresie takiej funkcji i podlegają obowiązkowi zachowania tajemnicy.

Ważne decyzje

Wichtige Entscheide

Wszystkie istotne decyzji dotyczące drogi edukacji Państwa dziecka (np. przejście z przedszkola do szkoły podstawowej i ze szkoły podstawowej do szkoły średniej pierwszego stopnia, promocja do kolejnej klasy, przydzielenie do klasy specjalnej) omawiane są z Państwem i Państwa dzieckiem. Przysługuje Państwu prawo do informowania przez nauczycieli, wysłuchania i uzyskania porad oraz do wglądu do wszystkich akt dotyczących Państwa dziecka. Decyzje dotyczące **trybu nauczania** (np. brak promocji do kolejnej klasy, ominięcie jednej klasy itp.) dziecka podejmuje dyrekcja szkoły. Definitywna decyzja musi być przedstawiona w formie pisemnej wraz z uzasadnieniem. Jeżeli nie zgadzacie się Państwo z decyzją, można przedłożyć w inspektoracie szkolnym odwołanie od niniejszej decyzji.

Patrz także „Ocenianie” (str. 4).

Współdziałanie

Mitwirkung

Jeżeli wyrażacie Państwo gotowość i macie możliwość wspomaganie nauczycieli i klasy oraz szkoły Państwa dziecka poprzez świadczenie pomocy w postaci opieki na wycieczkach, wsparcia w realizacji projektów, pomocy dla rodziców innego dziecka itp., prosimy o przekazanie takiej informacji wychowawcy klasy. Taka gotowość przyczynia się do tworzenia dobrych relacji między rodzicami i nauczycielem i tworzy dobry klimat w szkole.

Wiele przedszkoli i szkół wybiera **radę rodzicielską**, która składa się z jednego lub dwóch reprezentantów rodziców z każdej klasy. Wybierani są oni na początku roku szkolnego przez rodziców danej klasy. Reprezentanci rodziców dzieci danej klasy ściśle współpracują z wychowawcą klasy. Wspólnie dbają o utrzymanie kontaktu między rodzicami i nauczycielem klasowym i zapewniają wymianę informacji w zakresie problemów wychowawczych i organizacyjnych szkoły. Reprezentanci rodziców pomagają w rozwiązywaniu trudności, wspomagają spotkania okolicznościowe i projekty klasowe oraz reprezentują potrzeby rodziców klasy w radzie rodzicielskiej szkoły. Rada rodzicielska zajmuje się problematyką dotyczącą całej szkoły (lub przynajmniej jednego poziomu nauczania).

Więcej informacji o zasadach współdziałania w przedszkolu lub w szkole Państwa dziecka można uzyskać od wychowawcy klasy lub od dyrekcji szkoły.

5 Trudne sytuacje w szkole podstawowej

Być może Państwa dziecko nie czuje się dobrze w klasie lub jego wyniki w nauce nagle pogorszyły się. Być może Państwa dziecko ma problemy w kontaktach z innymi lub Państwo jako rodzice nie zgadzacie się z decyzją podjętą przez nauczyciela.

Postępowanie w trudnych sytuacjach

Vorgehen in schwierigen Situationen

W przypadku pojawienia się trudnych sytuacji, które dotyczą Państwa dziecka, nauczyciela lub klasy, należy przestrzegać następujących zasad:

1. Należy nawiązać kontakt między rodzicami i nauczycielem. Obydwie strony powinny omówić sytuację i poszukać rozwiązania. Z reguły dochodzi do kompromisowego rozwiązania sporu.
2. Jeżeli rodzice i nauczyciel nie znajdą rozwiązania problemu, a domaga się tego jedna lub obydwie strony, dochodzi do rozmowy między rodzicami, nauczycielem i dyrekcją szkoły.
3. Jeżeli po analizie pytań lub trudności wszelkiego rodzaju nie można znaleźć zadowalającego rozwiązania sprawy, można przedstawić problem komisji szkolnej.

Taka procedura postępowania musi być zachowana przez rodziców i nauczyciela. Jeżeli jest to konieczne, można zatrudnić osobę do tłumaczenia.

Środki podejmowane w razie problemów dotyczących dyscypliny

Massnahmen bei Disziplinproblemen

Szkoła podstawowa dba o zapewnienie prawidłowego przebiegu nauczania szkolnego, tak aby dzieci czuły się dobrze i mogły się dobrze uczyć. Uczennice i uczniowie muszą przestrzegać **zasad wyznaczonych przez szkołę** (regulamin szkoły, reguły postępowania dla klasy) i stosować się do zaleceń nauczycieli, dyrekcji szkoły i personelu szkolnego. Jeżeli zasady naruszane są wielokrotnie lub w znacznym stopniu, przekazywana jest stosowana informacja dla rodziców i wszczynana jest **procedura dotycząca trudnych sytuacji**.

Jeżeli uzgodnione środki nie przynoszą oczekiwanej zmiany, szkoła może włączyć do postępowania osoby wykwalifikowane. Jeżeli na skutek zachowania uczennicy lub ucznia narażona zostanie w znacznym stopniu działalność szkoły, komisja szkolna może udzielić pisemnej nagany lub zagrozić **wydaleniem ze szkoły**. Dla zapewnienia prawidłowego funkcjonowania szkoły komisja szkolna może wykluczyć uczennice i uczniów z zajęć szkolnych na okres do dwunastu tygodni. W przypadku (częściowego) wykluczenia odpowiednia osoba wykwalifikowana wraz z rodzicami i szkołą organizuje stosowne zajęcie zastępcze.

6 Trudne sytuacje wychowawcze

Także w przypadku pytań dotyczących kwestii wychowawczych możecie się Państwo zwracać do wychowawcy klasy. Zachęcamy także do wymiany poglądów z innymi rodzicami, aby uzyskać informacje, jak radzić sobie z takimi trudnymi sprawami.

Porady osób wykwalifikowanych

Beratung durch Fachpersonen

W razie problemów możecie się Państwo zgłaszać, oprócz wychowawcy klasy, także do innych osób wykwalifikowanych: wsparcie oferuje placówka poradnictwa wychowawczego w Państwa regionie.

Placówka poradnictwa wychowawczego jest do Państwa dyspozycji:

- Gdy macie Państwo problemy wychowawcze w stopniu, w którym nie jesteście w stanie sami się z nimi uporać (nieposłuszeństwo, działanie na przekór, strach, agresja, spór, bójka wśród rówieśnikami, problemy w kontaktach z rówieśnikami, trudne sytuacje dotyczące zadań, nadmierne korzystanie z internetu, spożywanie alkoholu, zażywanie narkotyków, problemy z aktywnością w wolnym czasie itp. lub w sytuacjach, kiedy Państwa dziecko jest przykładowo zawsze smutne lub nie wykazuje chęci do jedzenia).
- Gdy rodzina znajduje się w trudnej sytuacji (separacja, rozwód, inne obciążenia rodzinne, itp.).
- Gdy dziecko ma problemy w szkole (problemy z nauką, wynikami i zachowaniem) i w celu wyjaśnienia przyczyn takiego stanu rzeczy konieczne jest profesjonalne wsparcie (na wspólny wniosek rodziców i szkoły).
- Gdy w klasie/szkole pojawią się problemy (np. przemoc, dyskryminacja).

Dalsze informacje dostępne w różnych wersjach językowych i adresy placówek poradnictwa dostępnych w pobliżu Państwa miejsca zamieszkania znajdują się na stronie:

www.erz.be.ch/erziehungsberatung

Niektóre gminy zatrudniają **szkolnego pracownika socjalnego**. W razie problemów można zgłaszać się także do takiego pracownika. Osoby wykwalifikowane doradzają Państwu w interesujących Państwa kwestiach i wspierają na życzenie w planowaniu dalszego postępowania.

Podczas rozmów z osobami reprezentującymi poradnictwo wychowawcze lub szkolnymi pracownikami socjalnymi można - w razie potrzeby - zorganizować osobę do **tłumaczenia**.

Wszystkie osoby wykwalifikowane zobowiązane są do zachowania tajemnicy zawodowej.

7 Rola rodziców w sukcesie szkolnym

Podstawy prawidłowego rozwoju Państwa dziecka tworzone są w pierwszych latach życia dziecka. Wskazówki dotyczące codziennego wychowania znajdują się w wielojęzycznej broszurze pod tytułem „Dobra forma - dobre wyniki szkolne” (Fit für die Schule): www.erz.be.ch/erziehungsberatung

Państwo jako rodzice możecie w znacznym stopniu przyczynić się do prawidłowego, szkolnego rozwoju Państwa dziecka:

Okazywanie zainteresowania

Interesse zeigen

- Pamiętajmy o konieczności nawiązywania kontaktu z nauczycielem oraz o uczestniczeniu - w miarę możliwości - w szkolnych wydarzeniach okolicznościowych. W ten sposób pokażecie Państwo swojemu dziecku, że szkoła jest ważnym elementem składowym Waszego życia. Wymiana opinii i współpraca z gronem pedagogicznym pomagają w prawidłowym i optymalnym mobilizowaniu Państwa dziecka do zajęć szkolnych.
- Pamiętajmy, iż należy wysłuchać informacji dotyczących tego, co dziecko przeżyło i nauczyło się w szkole.

Motywowanie i wspieranie

Motivieren und unterstützen

- Należy pamiętać, aby dziecko chodziło do szkoły wypoczęte, zjadło pierwsze śniadanie w domu i otrzymało drugie śniadanie do szkoły.
- Nie zaleca się przywożenia dziecka do szkoły (samochodem). Należy raczej przeciwiczyć z nim drogę do szkoły, tak aby w miarę upływu czasu mogło ją pokonywać samodzielnie piechotą lub na rowerze.
- Należy pilnować, aby dziecko odrabiało swoje zadania domowe i przygotowywało swój tornister na lekcje przewidziane w kolejnym dniu.
- Zaufajmy możliwościom edukacyjnym naszych dzieci. Pozwólmy, aby w miarę możliwości wiele rzeczy wykonywały samodzielnie.
- Pamiętajmy, iż dziecko należy pochwalić za jego starania oraz wspierać w razie problemów.
- Nie krytykujmy dziećmi za ich błędy, lecz poświęćmy im czas na ich wspólne omówienie, oraz przeanalizujmy wnioski płynące z zaistniałych błędnych posunięć.

Język i własne doświadczenia

Sprache und eigene Erfahrungen fördern

- Od małego należy dużo czasu poświęcać na rozmowę z dzieckiem. Należy opowiadać mu o tym, co aktualnie robimy i wyjaśniać mu zjawiska panujące w otaczającym go świecie. Należy z cierpliwością słuchać tego, co dziecko mówi i precyzyjnie odpowiadać na jego pytania. Należy opowiadać mu różne historie i czytać książki.
- Należy zorganizować czas tak, aby móc wybrać się z dzieckiem: np. do zoo, na narty, do muzeum i na łono natury. W ten sposób dziecko może poznawać świat wszelkimi zmysłami i uczyć się wzajemnych współzależności istniejących wokół niego.
- Należy regularnie chodzić do biblioteki i mobilizować dziecko do czytania.

Dzieci wychowujące się w otoczeniu wielojęzycznym:

- Należy rozmawiać z dzieckiem w języku, który jest Państwu najlepiej znany. Odpowiadać na pytania w tym języku także, gdy Państwa dziecko mówi po niemiecku.
- Zadbaj o to, aby Państwa dziecko od małego mogło uczyć się języka niemieckiego. Należy samemu być otwartym na język lokalny i uczyć się go. Należy postępować w taki sposób, aby stać się wzorem dla Państwa dziecka.
- Należy wysyłać dziecko na zajęcia rodzimego języka i kultury (HSK): podstawowym punktem prawidłowego rozwoju językowego jest wspieranie umiejętności w zakresie „pierwszego języka” (język matki/ojca).

Patrz rozdział „Wychowywanie w otoczeniu wielojęzycznym” www.erz.be.ch/hsk

Ustalanie zasad korzystania z nowych mediów

Den Umgang mit neuen Medien regeln

Korzystanie z nowych mediów (komputer/internet, telefon komórkowy, e-mail, chatowanie, gry, Facebook, Youtube, itp.) oferuje wiele możliwości i stało się dla dzieci i młodzieży codziennością. Doświadczenie jednakże pokazuje, że korzystanie z tych mediów jest zbyt intensywne lub media te są wykorzystywane do celów budzących obawy (poszukiwania online, mobbing cybernetyczny, prezentacje scen o charakterze przemocy, pornografia itp.). Należy wpoić dzieciom i młodzieży zasady odpowiedzialnego korzystania z możliwości oferowanych przez nowe media.

- Nie należy umieszczać telewizora i komputera w pokoju dziecinnym, lecz w pomieszczeniu przewidzianym dla całej rodziny.
- Należy interesować się aktywnościami internetowymi Państwa dzieci i wskazać im, w jakie gry mogą grać lub jakie fora społecznościowe i strony web mogą odwiedzać.
- Należy uzgodnić z dzieckiem jednoznaczne zasady korzystania z mediów i konsekwencje w razie ich nieprzestrzegania. Należy ustalić dzienny / tygodniowy limit korzystania z odpowiednich programów, gier i stron internetowych oraz zasady serfowania po internecie.
- Należy zwrócić uwagę na ograniczenia wiekowe oznaczone dla programów telewizyjnych i gier komputerowych.
- Należy wspierać dziecko i wskazywać mu rozwiązania pozwalające na aktywne spędzanie wolnego czasu i motywować dziecko do regularnego ruchu poza domem.

Rady dotyczące korzystania z nowych mediów dostępne są w różnych wersjach językowych na stronie:

www.migesplus.ch > Kind und Gesundheit

www.sucht-info.ch > Elternbrief 8

www.cybersmart.ch

8 Glosariusz

Absencje

Absenzen

Absencje i nieobecności na zajęciach szkolnych.

Doradztwo zawodowe

Berufsberatung

Osoby wykwalifikowane w zakresie doradztwa zawodowego wspierają młodzież i dorosłych poprzez udzielanie im informacji i rad dotyczących wyboru drogi kształcenia zawodowego lub dalszego kształcenia, dostosowanego do zamierzeń młodego człowieka. Osoby te działają w ramach regionalnych centrów informacji zawodowej (BIZ).

Dyrekcja ds. wychowawczych

Erziehungsdirektion

Dyrekcja ds. wychowawczych to kantonalne władze oświatowe. Ustala warunki ramowe dla szkół podstawowych w gminach i wyjaśnia programy nauczania.

Dyrekcja szkoły

Schulleitung

Dyrekcja szkoły odpowiedzialna jest za procesy pedagogiczne i prowadzenie szkoły podstawowej. Dokonuje przydziału dzieci do poszczególnych klas i jest kompetentna w zakresie decyzji dotyczących trybu nauczania dziecka.

Gmina

Gemeinde

Gmina jest jednostką kompetentną w zakresie organizacji szkoły podstawowej w danym regionie. Przekazuje do dyspozycji strukturę oświatową: budynki szkolne, ruchomości i pomoce naukowe. Na stronie internetowej lub w dziale administracyjnym gminy można uzyskać informacje dotyczące lokalnej oferty.

Inspektorat szkolny

Schulinspektorat

Inspektor szkolny prowadzi kantonalny nadzór nad szkołą podstawową.

Komisja szkolna

Schulkommission

Komisja szkolna dba, aby dzieci uczęszczały do przedszkola i szkoły zgodnie z kantonalnym ustawodawstwem i danymi określonymi przez ich gminę. Jest poza tym kompetentna w zakresie strategicznych decyzji dotyczących szkoły podstawowej.

Osoba wykwalifikowana (fachowa)

Fachperson

Osoba wykwalifikowana to osoba wykształcona dla realizacji określonego zadania. Nauczycielki i nauczyciele są osobami wykwalifikowanymi w zakresie nauczania i uczenia. Pozostałe osoby wykwalifikowane wspomagają nauczycielki i nauczycieli oraz rodziców w ich zadaniach dydaktycznych i wychowawczych. Takimi osobami są przykładowo pracownicy placówek poradnictwa wychowawczego, szkolni pracownicy socjalni i pracownicy placówek doradztwa zawodowego.

Poradnictwo wychowawcze

Erziehungsberatung (EB)

Osoby wykwalifikowane działające w ramach poradnictwa wychowawczego doradzają rodzinom, dzieciom i młodzieży w trudnych sytuacjach i wyjaśniają powody trudności dotyczących procesów uczenia się. Osoby te działają w ramach regionalnych placówek poradnictwa wychowawczego.

Szkolna działalność socjalna

Schulsozialarbeit

Szkolny pracownik socjalny oferuje dzieciom i młodzieży pomoc i służy radą w razie problemów socjalnych lub osobistych. Pracownicy socjalni stanowią organ pomocniczy także dla nauczycieli i rodziców.

Wychowawca klasy

Klassenlehrperson

Wychowawca klasy odpowiedzialny jest za procesy pedagogiczne i organizacyjne dotyczące danej klasy. Jest to pierwsza osoba przewidziana do kontaktu w razie wszelkich problemów i pytań związanych z uczęszczaniem dziecka do przedszkola i szkoły.

Zwolnienia

Dispensationen

Zwolnienia wystawiane są w związku z nieobecnością na zajęciach w przypadku regularnej lub dłuższej trwającej nieobecności. Należy zaplanować je z wyprzedzeniem. Musi być to prośba w formie pisemnej skierowana do dyrekcji szkoły.

Impressum

Die Volksschule im Kanton Bern
Elterninformationen deutschsprachiger Kantonsteil
Sprache: Polnisch (Ausgabe 2013, DM 733585-v1)

Herausgeber
Erziehungsdirektion des Kantons Bern
Amt für Kindergarten, Volksschule und Beratung
www.erk.be.ch/volksschule, akvb@erk.be.ch

Keine Printausgabe.
Download: www.erk.be.ch/elterninfo

Quellennachweis Bilder
Die Bilder sind urheberrechtlich geschützt.
Alle Bilder ausser Seite 1:
Christoph Heilig | www.foto-heilig.ch
Seite 1: zvg